

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

ВНУТРІШНЯ ТА ЗОВНІШНЯ ОЦІНКА ЯКОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Базовий курс з внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту

Департамент гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю

Гарантування та підвищення якості внутрішнього аудиту ➡ удосконалення діяльності

Постійна та періодична оцінка всього спектру діяльності з внутрішнього аудиту є **основою забезпечення його належної якості та розвитку функції внутрішнього аудиту** в державних органах відповідно до вимог національного законодавства та кращих вітчизняних і міжнародних практик

Якість роботи підрозділу ВА впливає на його репутацію і авторитет та у підсумку – на його здатність ефективно виконувати свої повноваження і функції

Якісна робота підрозділу внутрішнього аудиту допомагає посиленню довіри заінтересованих сторін (зокрема, вищого керівництва та установ, у яких проводиться аудит) сприяє тому, що результати проведених внутрішніх аудитів будуть належним чином сприйняті та визнані, а надані рекомендації будуть реалізовані

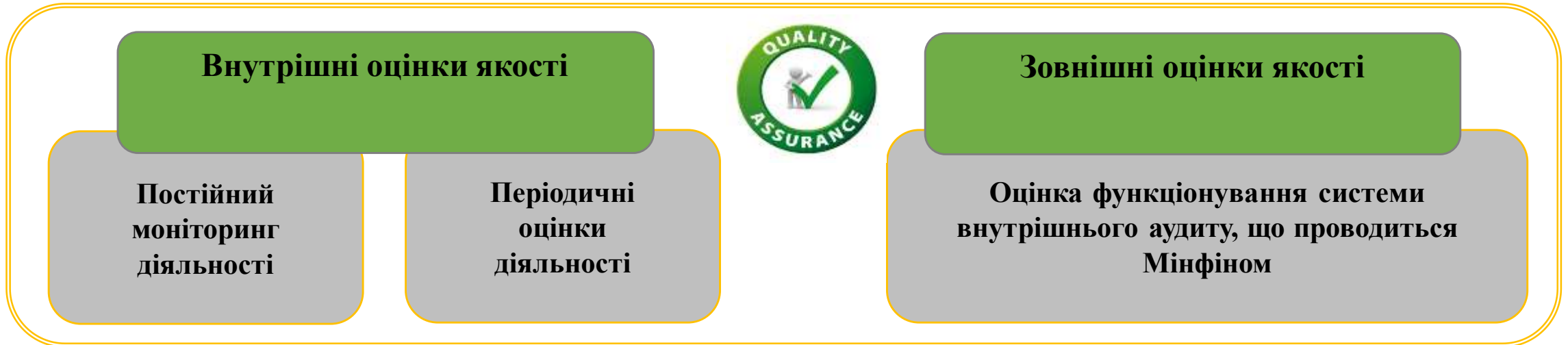
Гарантування та підвищення якості повинно охоплювати всю діяльність з внутрішнього аудиту в державному органі

Цей процес носить цілісний характер і повинен розглядатись як невід'ємна частина діяльності підрозділу внутрішнього аудиту та здійснення функції внутрішнього аудиту в державному органі загалом

Заходи з гарантування якості внутрішнього аудиту

Заходи з гарантування якості внутрішнього аудиту включають
як внутрішні, так і зовнішні оцінки якості.

Внутрішня і зовнішня оцінки якості внутрішнього аудиту – це процес дослідження та аналізу діяльності з внутрішнього аудиту в органі з метою *оцінки функції внутрішнього аудиту на предмет відповідності* національним стандартам, Кодексу етики, правилам та вимогам нормативно-правових актів у сфері внутрішнього аудиту, *оцінка ефективності реалізації функції та визначення заходів з її покращення* (рекомендацій щодо удосконалення системи внутрішнього аудиту)

Нормативна база проведення зовнішньої та внутрішньої оцінки якості

- ✓ частина 3 статті 26 Бюджетного кодексу (Мінфін визначає організаційно-методичні засади ДВФК *та здійснює оцінку функціонування систем внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту*)
- ✓ підпункт 4 (1) пункту 10 Порядку № 1001 (проведення внутрішньої оцінки якості, складання та виконання програми забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту)
- ✓ пункт 18 Порядку № 1001 (зовнішня ОЯ) та Стандарт 4 «Забезпечення та підвищення якості» (зовнішня та внутрішня ОЯ)
- ✓ Порядок здійснення Мінфіном оцінки функціонування системи внутрішнього аудиту, затверджений наказом Мінфіну від 03.05.2017 № 480 (зовнішня ОЯ)

Внутрішня оцінка якості внутрішнього аудиту

Вбудована в усі етапи і процедури ВА

Стосується усіх аспектів діяльності з ВА

ПРОВОДИТЬСЯ:

ЩОДО

- організаційно-правових засад функціонування підрозділу ВА,
- кадрової політики,
- внутрішніх документів з ВА,
- системи планування діяльності з ВА,
- організації та проведення внутрішніх аудитів, документування їх результатів,
- результативності внутрішніх аудитів та реалізації їх результатів,
- системи моніторингу результатів впровадження аудиторських рекомендацій,
- звітування про результати діяльності,
- забезпечення та підвищення якості ВА,
- взаємодії з внутрішніми та зовнішніми зацікавленими структурами тощо.

ДЕ САМЕ

- у підрозділі ВА державного органу;
- у разі утворення підрозділів ВА в територіальних органах та/або бюджетних установах сфери управління відповідного державного органу, заходи з гарантування якості (періодичні оцінки), які реалізуються підрозділом ВА апарату державного органу, обов'язково мають покривати також діяльність таких підрозділів внутрішнього аудиту в системі державного органу
- у малочисельних підрозділах внутрішнього аудиту (або у разі утворення самотійної посади спеціаліста з питань проведення внутрішнього аудиту) внутрішні оцінки якості можуть реалізовуватись шляхом самооцінки та/або шляхом залучення до внутрішніх оцінок інших працівників установи, що володіють практичними знаннями у сфері внутрішнього аудиту

Внутрішня оцінка якості внутрішнього аудиту

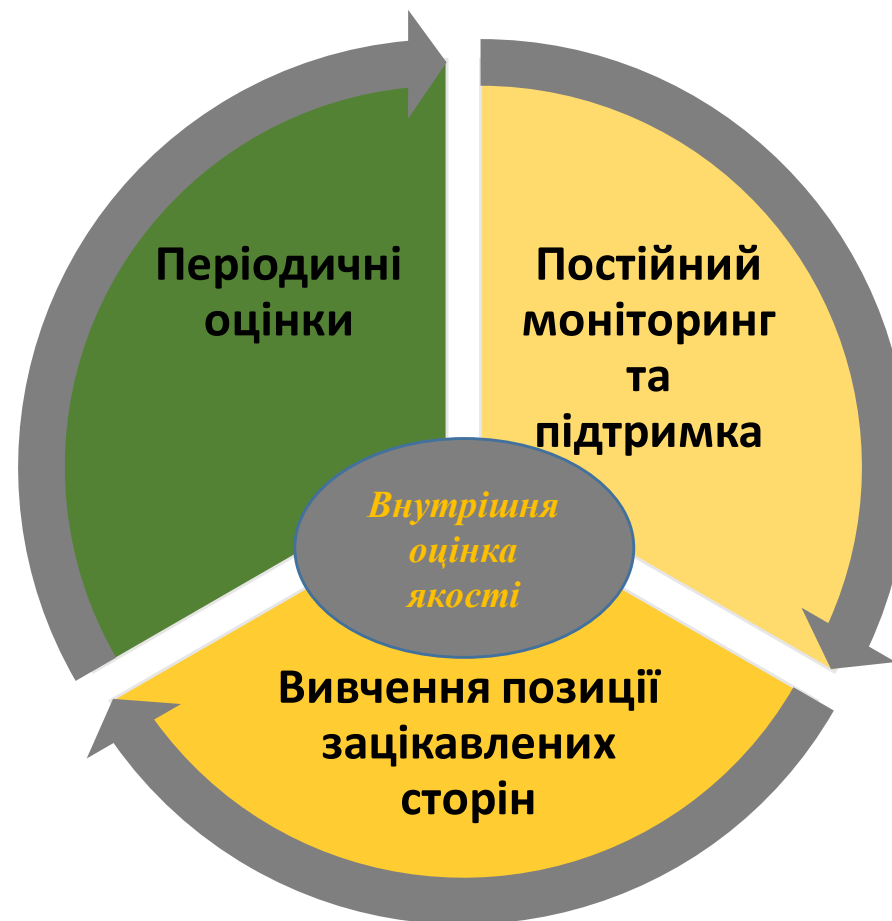
Порядок, процедури, періодичність і форми (шаблони) проведення внутрішніх оцінок якості та складання програми забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту мають бути визначені основними внутрішніми документами з питань внутрішнього аудиту

Внутрішня оцінка якості реалізується на двох рівнях:

постійний моніторинг та підтримка реалізації функції внутрішнього аудиту (в ході організації, проведення та реалізації результатів аудиторських досліджень);

періодичні оцінки діяльності підрозділу внутрішнього аудиту

Частиною заходів з гарантування якості може бути також *вивчення позиції зацікавлених сторін* (вищого керівництва, керівників структурних підрозділів, відповідальних за діяльність осіб та установ, у яких проводились внутрішні аудити) для отримання сторонньої оцінки якості внутрішнього аудиту

Внутрішня оцінка: чіткі ключові показники діяльності

Набір ключових показників має базуватись на *цілях внутрішнього аудиту* та враховувати специфічні аспекти діяльності установи. Такі ключові показники мають надавати інформацію, яка задовольнятиме потребу різних користувачів (вищого керівництва, керівника підрозділу внутрішнього аудиту, ЦПГ тощо).

Ключові показники діяльності мають бути співставними та охоплювати:

- результати, досягнуті по відношенню до цілей;
- «додану вартість» діяльності з внутрішнього аудиту;
- фактичне виконання у порівнянні з запланованим тощо.

Наприклад:

- ☒ - рівень охоплення внутрішніми аудитами мережі об'єктів аудиту (зокрема, об'єктів з високим рівнем ризику);
- ☒ - частка проведених аудитів з оцінки ефективності діяльності;
- ☒ - рівень виконання планів діяльності з внутрішнього аудиту, відсоток вчасно виконаних аудиторських завдань;
- ☒ - частка аудиторських рекомендацій, прийнятих керівництвом установи;
- ☒ - рівень впровадження наданих аудиторських рекомендацій;
- ☒ - частка рекомендацій, за якими досягнуто результативність;
- ☒ - зменшення частки коментарів до аудиторських звітів, які були враховані (зокрема, у зв'язку з неналежним проведенням аудиту);
- ☒ - рівень укомплектування підрозділу внутрішнього аудиту з урахуванням загальної потреби в навиках і компетенціях, необхідних для виконання аудиторських завдань;
- ☒ - частка працівників, які пройшли підвищення кваліфікації тощо.

Внутрішня оцінка: постійний моніторинг діяльності з ВА

Постійний моніторинг та підтримка реалізації функції внутрішнього аудиту - невід'ємна частина заходів із забезпечення та підвищення якості функції внутрішнього аудиту в державному органі.

Він включає **безперервний нагляд, перевірку, наставництво і навчання працівників підрозділу внутрішнього аудиту.**

Постійний моніторинг та підтримка реалізації функції внутрішнього аудиту **безпосередньо в ході організації, проведення та реалізації результатів аудиторських досліджень здійснюється на рівні:**

- керівника підрозділу внутрішнього аудиту
- керівника аудиторської групи
- кожного внутрішнього аудитора, його безпосереднього керівника тощо в процесі виконання завдань
- моніторинг повинен здійснюватись як щодо безпосередньо виконання аудиторських завдань, так і стосовно загальних організаційних аспектів діяльності підрозділу внутрішнього аудиту та заходів з професійного розвитку внутрішніх аудиторів

Таким чином, ***всі працівники підрозділу внутрішнього аудиту, в межах визначених повноважень, відповідальні за забезпечення якості внутрішнього аудиту***

Основне підтвердження здійснення постійного моніторингу та підтримки реалізації функції внутрішнього аудиту (його безперервності, комплексності та відслідковуваності) – наявність відповідних шаблонів, які заповнюються особою, відповідальною за здійснення моніторингу, та працівниками, щодо яких здійснювався такий моніторинг

Внутрішня оцінка: шаблони для процедур з постійного моніторингу діяльності з ВА

Основне підтвердження здійснення постійного моніторингу та підтримки реалізації функції внутрішнього аудиту (його безперервності, комплексності та відслідковуваності) – **наявність відповідних шаблонів, які заповнюються особою, відповідальною за здійснення моніторингу, та працівниками, щодо яких здійснювався такий моніторинг.**

Шаблони повинні бути формалізовані на рівні установи (затверджені внутрішніми документами).

Формами відповідних шаблонів можуть бути, зокрема:

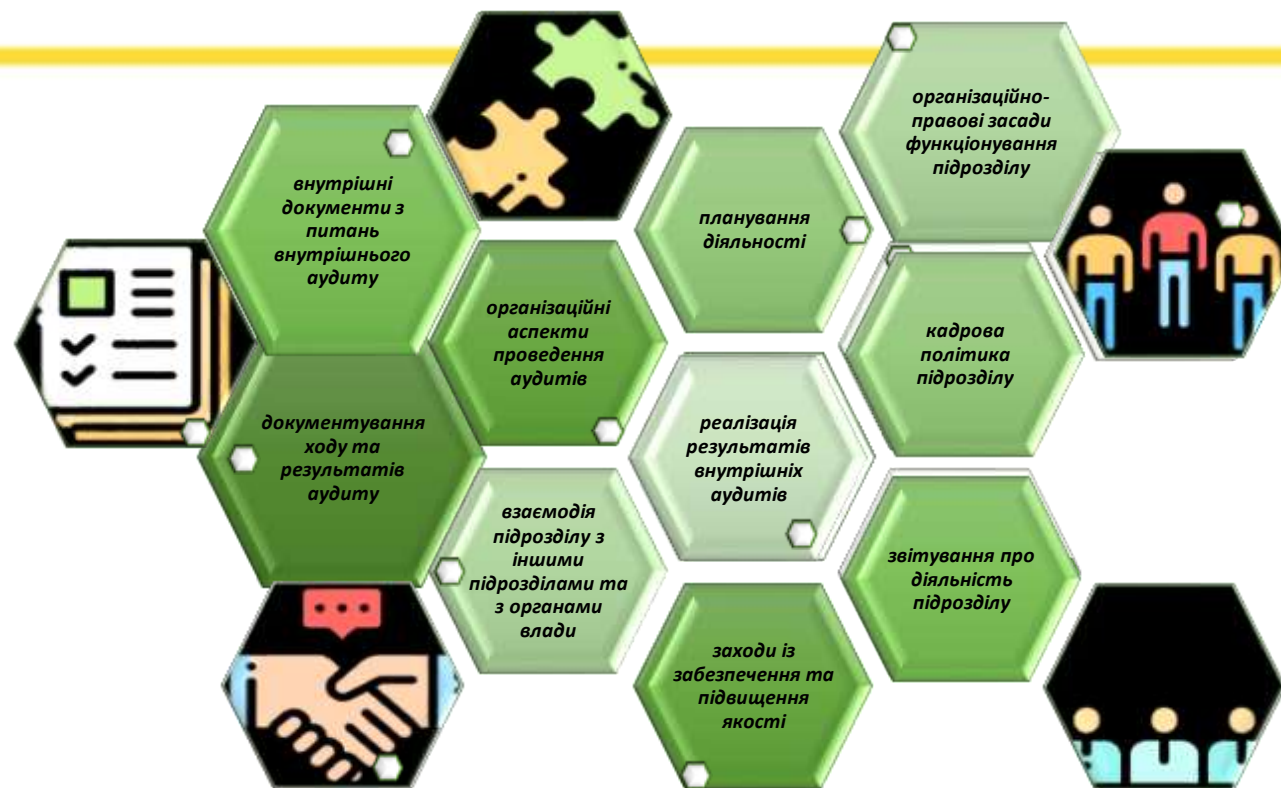
- - таблиці/довідки/контрольні листи про здійснення моніторингу, які заповнюються по мірі виконання заходів постійного моніторингу
- - висновки до аудиторських звітів/матеріалів аудиту, які складаються керівником аудиторської групи та/або керівником підрозділу внутрішнього аудиту за наслідками кожного внутрішнього аудиту
- - анкети з чітко визначеним переліком питань, відповіді на які надаються в ході виконання заходів постійного моніторингу
- - таблиці встановленої форми про хід виконання аудиторських завдань, які заповнюються працівниками підрозділу внутрішнього аудиту

Внутрішня оцінка: періодичний аналіз та оцінка

Періодична оцінка діяльності з внутрішнього аудиту:

- охоплює усі аспекти діяльності
- проводиться не рідше одного разу на рік
- проводиться керівником підрозділу ВА
- повинна мати відповідне документальне підтвердження

Керівник підрозділу ВА після завершення періодичної оцінки діяльності з внутрішнього аудиту звітує керівнику установи про результати внутрішньої оцінки якості, а також інформує його про заходи, які потрібно вжити для вдосконалення діяльності з внутрішнього аудиту

Внутрішня оцінка: періодичний аналіз та оцінка

Підходи та методологія

(порядок, процедури, критерії оцінки, періодичність та інші аспекти) проведення періодичних оцінок повинні бути визначені у внутрішніх документах установи з урахуванням загального порядку та особливостей діяльності установи

Внутрішніми документами установи має бути обов'язково визначено:

- *процедури організації та проведення оцінки* (періодичність її проведення, терміни, відповідальні особи за проведення оцінки, права і обов'язки посадових осіб установи, пов'язані з проведенням такої оцінки, порядок та послідовність дій, їх документальне оформлення, вирішення спірних питань, звітування про результати оцінки вищому керівництву та інші організаційні аспекти);
- *форми шаблонів (бланків) періодичної оцінки*;
- *перелік питань*, за якими здійснюється оцінка;
- *систему оцінювання*, включаючи критерії оцінки;
- *порядок реалізації результатів оцінки*.

Внутрішня оцінка: зовнішнє звітування

Форма річної звітності № 1-ДВА

Розділ IV. Результати внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту
містить інформацію про загальні результати періодичних оцінок якості, проведених у звітному періоді підрозділами ВА за системою державного органу

Назва показників	Код рядка	Всього	У тому числі за апаратом державного органу
1	2	3	4
1. Кількість виявлених внутрішніми оцінками якості недоліків у здійсненні діяльності з внутрішнього аудиту	1000		
2. Кількість усунутих недоліків у здійсненні діяльності з внутрішнього аудиту, виявлених за результатами внутрішніх оцінок якості	2000		

Внутрішня оцінка: зовнішнє звітування (пояснювальна записка до Звіту ф. № 1-ДВА)

розділ IV «Результати внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту»

- *загальні підходи до проведення внутрішніх оцінок якості* (перелік внутрішніх документів, якими визначено питання проведення внутрішніх оцінок якості, періодичність їх проведення);
- інформація про *кількість проведених протягом звітного періоду періодичних оцінок, їх загальні результати та/або підсумкова оцінка* за бальною чи іншою шкалою (у разі, якщо внутрішніми документами з питань внутрішнього аудиту унормовано порядок проведення внутрішніх оцінок якості та визначення підсумкової оцінки (за бальною чи іншою шкалою) за їх результатами);
- інформація про *наявність програми забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту*, зміст визначених заходів та стан її виконання;
- впроваджені протягом звітного періоду *заходи, спрямовані на підвищення якості та вдосконалення діяльності з внутрішнього аудиту*, яких вжито керівником державного органу, аудиторським комітетом (у разі його створення), керівником підрозділу ВА, у тому числі заходи, передбачені програмою забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту (таблиця 4.1).

Внутрішня оцінка: зовнішнє звітування

(пояснювальна записка до Звіту ф. № 1-ДВА – таблиця 4.1)

Аспекти діяльності з внутрішнього аудиту, які охоплено внутрішніми оцінками якості	Суть основних недоліків/проблем, виявлених за результатами внутрішніх оцінок якості	Спосіб виявлення недоліків/проблем (постійний моніторинг та/або періодичні оцінки)	Вжиті заходи для усунення виявлених проблем/недоліків
1	2	3	4

Інформація відображається стисло в текстовому вигляді щодо кожного аспекту, за яким виявлено недоліки при проведенні оцінки якості ВА, та містить:

- ❖ аспекти діяльності з внутрішнього аудиту, охоплені внутрішніми оцінками якості (наприклад, організаційно-правові засади функціонування, кадрова політика, внутрішні документи, система планування діяльності тощо)
- ❖ основні (або типові) недоліки/проблеми в діяльності з внутрішнього аудиту, виявлені за результатами проведених у звітному періоді внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту (не більше ніж три основні (або типові) недоліки/проблеми з кожного дослідженого аспекту)
- ❖ спосіб виявлення недоліків/проблем у діяльності з внутрішнього аудиту: постійний моніторинг (моніторинг діяльності з внутрішнього аудиту, що проводиться керівником підрозділу ВА) та/або періодичні оцінки (періодичний аналіз діяльності підрозділу ВА)
- ❖ вжиті протягом звітного періоду заходи для усунення виявлених проблем/недоліків у діяльності з внутрішнього аудиту (інформація у обсязі не більше ніж 3-5 речень)

Внутрішня оцінка: внутрішнє звітування керівнику органу

Відповідно до п. 7 Стандарту 4 «Забезпечення та підвищення якості»

Керівник підрозділу внутрішнього аудиту після завершення періодичної оцінки діяльності з внутрішнього аудиту звітує керівнику установи про результати внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту, а також інформує його про заходи, які потрібно вжити для вдосконалення діяльності з внутрішнього аудиту

Відповідно до п. 2 Стандарту 4 «Забезпечення та підвищення якості»

Складену керівником підрозділу внутрішнього аудиту програму забезпечення та підвищення якості затверджує керівник установи

Керівник установи має бути поінформований керівником підрозділу внутрішнього аудиту про стан виконання затвердженої ним програми в рамках внутрішнього звітування

Відповідно до п. 4 Стандарту 1 «Завдання, права та обов'язки»

Внутрішні документи з питань внутрішнього аудиту мають врегульовувати вимоги до звітування про результати діяльності з внутрішнього аудиту

**Методичний посібник «Оцінка якості
внутрішнього аудиту в державних органах»
розміщений на офіційному сайті Міністерства
фінансів України
у розділі «Методичні посібники щодо ДВФК»
([https://mof.gov.ua/uk/rozvitok-derzhavnogo-vnutrishnogo-
finansovogo-kontrolju](https://mof.gov.ua/uk/rozvitok-derzhavnogo-vnutrishnogo-finansovogo-kontrolju))**

